

NB-informasjon

Til tillitsvalgte i Norges Bondelag - Nr 1 - Januar 2009

Inn på tunet

Inn på tunet (IPT) er gårdsbaserte tilbud som bygger på samarbeid med oppvekst-, utdannings-, helse-, eller sosialsektoren. Gjennom IPT kan landbruket bidra når kommunen skal løse lovpålagte oppgaver, samtidig som inntekten på gården styrkes og det skapes nye arbeidsplasser i kommunen.

Det er i dag om lag 650 gårdsbruk som leverer IPT-tjenester og som har dette som en tilleggsnæring på gården. I Inn på tunet danner gårdsdrift, dyr og natur rammen for aktiviteter tilrettelagt for ulike brukergrupper. Bonden selv spiller en aktiv rolle som veileder eller arbeidsleder og som medmenneske.

Brukergrupper kan være hele skoleklasser, barn og unge med spesielle behov, utviklingshemmede, personer med psykiske lidelser, personer som trenger arbeidstrening, personer med alderdomssykdommer, flyktninger eller minoritetspråklige. Gården som pedagogisk ressurs (GSPR) er et IPT-tilbud der skoleelevers læring i ulike skolefag skjer på gården i stedet for i klasserommet.

Hvordan bli en Inn på tunet-bonde

av Knut Andreas Hågvar

Personlige egenskaper

Skal du starte med Inn på tunet må du være sosial, glad i mennesker, inkluderende, tolerant og tålmodig. Spør deg selv om du har disse egenskapene.

Interesser

Klargjør ut fra dine interesser, bakgrunn og kompetanse hvilken gruppe mennesker du kan tenke deg å jobbe med, samarbeide med, være tilrettelegger for. Det kan være: skole, utdanning, rus, barnevern, psykisk utviklingshemmede, psykiatri, demens osv.

Familieråd

Involver din familie og evt. andre som er knyttet til gården og tunet ditt. Orienter de om planene og drøft hva dette vil medføre for fellesskapet. Det er avgjørende for å lykkes med et inn på tunet tilbud at alle i tunet har full informasjon og en form for medeierskap i prosjektet.

Analyser gårdens ressurser

Driftsform: Er dagens driftsform egnet til å kombineres med/være utgangspunkt for en ønsket IPT-tjeneste mot den gruppa du synes er mest interessant? Bør drifta legges om/justeres for å bli en god plattform for IPT-tjenesten du ønsker?

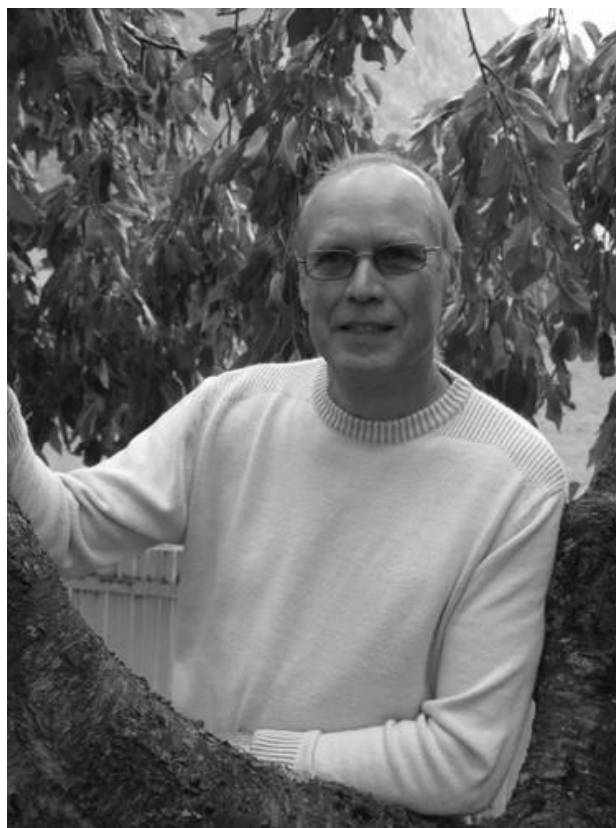
Husa på gården/lokaliteter: Kan deler av bygningsmassen tilpasses ditt IPT-tilbud med hensyn til oppholdsrom, toaletter og aktiviteter av ulike slag året rundt, eller må det større ombygginger eller nybygging til? Det er viktig å etablere en adskilt base for IPT-tjenesten.

Maskinparken: Hvordan kan den utnyttes? Trengs det nytt utstyr for påtenkte aktiviteter?

Folka på gården: Kan andre personer som bor i tunet være ressurspersoner og medhjelpere f.eks. ektefelle, kårfolk eller andre?

Sikkerhet

Trygghet og sikkerhet for alle i tunet går foran alt annet! Oppfyller du alle krav i KSL? Er alle akslinger etter forskriftene, vedkløyver tohånds, osv. osv. Er du medlem i Landbrukets HMS-tjeneste?

Omfang av tilbudet

Kan du tenke deg å drive døgnbaserte tilbud eller dagbaserte tilbud?

- Mot større grupper f.eks. skoleklasser som følger årstidene, eller enkelte temabesøk osv.
- Mot mindre grupper f.eks. psykiatri, demens osv.
- Mot enkeltpersoner f.eks. rus, skoleelever med spesielle behov osv.

Organisering av tilbudet

Ønsker du som tilbyder f.eks. å bli ansatt i kommunen og derved oppnå trygghet ved sykdom, opparbeide pensjon osv? Vil du drive IPT-tilbudet som en del av gårdsdrifta? Eller vil du skille IPT-tilbudet ut som egen virksomhet gjennom et evt. enkeltmanns-firma? Drøft med regnskapsfører hva som er best organisasjonsform for deg med hensyn til skatt, moms osv.

Økonomi

Hvis du skal være fast ansatt i kommunen: Tenk over hvilket lønnsnivå vil du legge deg på overfor kjøper ut fra bakgrunn, kompetanse osv.

Hvordan vil du i tillegg presentere og stipulere krav om leieinntekter for hus, tilgang til driftsbygninger, leie av maskiner osv?

Ved salg av tjenester som selvstendig næringsdrivende: Tenk nøye gjennom hvordan du bygger opp prisingen av tjenesten før du går videre.

Lag en grovkalkyle der du først tar utgangspunkt i hva du selv skal ha i lønn ut fra bakgrunn, kompetanse, ev. alternative lønnsinntekter du kan oppnå. Stipuler andre inntekter som leie av gårdens lokalteter, maskiner, tilgang til driftsbygning osv. Beregn ca. utgifter du vil få med vask/renhold, telefoner, administrasjon, telefon, forsikring osv. Du vil nå få et begrep om hvilket utgangspunkt du har for prising og en mulig framtidig inntjening.

Når du har grovanalysert og drøftet alle disse punkta, har du et godt utgangspunkt for å ta kontakt med landbrukskontor/jordbrukssjef i kommunen for å diskutere videre framdrift med en eventuell etablerersøknad.

Markedsføring

Lag en enkel og kortfattet presentasjon (gjerne med noen bilder) av ditt tilbud/de tjenester du vil selge. Dette er et godt utgangspunkt for tilnærming og samtaler med potensielle kjøpere. Her kan du presentere gården og deg selv, definere målgruppa du vil jobbe med, innhold i tilbudet, omfang av tilbudet, lokaler til disposisjon osv.

Bruk landbrukskontoret/jordbrukssjefen og drøft en aktuell innfallsvinkel mot kommunen dersom den er en aktuell kjøper. Få berammet møte for presentasjon av dine tjenester med aktuelle etater, både fagansvarlig og etatsjef/rådmann/ordfører.

Få ut informasjon til kommunepolitikerne om dine tilbud/tjenester. Inviter formannskap eller gruppelederne for de politiske parti i kommunestyret til orienteringsmøte, gjerne hjemme på gården i lokalene du vil bruke som base for tilbudet.

Mot skoleverket. Presenter dine tilbud/tjenester for skolesjef, rektor, PPT-tjenesten eller andre innenfor skoleverket som sitter i posisjoner som vedrører ditt tilbud. Dersom tilbudet er retta mer spesifikt mot tema/årstrinn, kontakt direkte aktuelle lærere.

Videregående skole har også egne tilretteleggere for elever med spesielle behov.

Se også *Veileder for samarbeid og utvikling mellom kommuner og gårdsbruk* på www.bondelaget.no

Meltvedt gård

Birgit og Vetle Øverland fra Skien i Telemark er aktive IPT-bønder. Siden 2002 har de noen dager i uka tatt i mot barn og voksne med spesielle behov. Disse deltar aktivt i gårdens daglige gjøremål som fôring og stell av dyr. Dette gir resultater i form av økt livskvalitet, selvfølelse og mestring. I tillegg til IPT som næring driver familien Øverland med tradisjonell gårdsdrift. Driften omfatter ca 700 dekar jord til gras og kornproduksjon, storfeproduksjon, gris, sau og hest.

www.meltvedt.info

Foto: Stine Solbakken

Fra artikkel av Stine Solbakken i Telemark Arbeiderblad 24.10.2008:

Øverland er leder for de 30 bøndene i Telemark som i dag aktivt kan tilby en annerledes skole- og arbeidsdag. Det er kommunene som bestiller og betaler tjenesten.

- Sundt bondevett er verdifullt konstaterer Øverland. Suksessen ligger i at på en gård er vi alle like mye verdt. Vi bønder er ikke spesialister eller pedagoger, men vi driver med arbeid som favner om de fleste yrker. Alle kan jobbe her med litt opplæring. Kontakt med dyr er viktig. Vi er bare bønder som bryr oss – og det vi gjør har god pedagogisk effekt, oppsummerer Øverland

- I forhold til kostnadene med å kjøpe tjenesten av bøndene, kan jeg trygt si at vi får mye livskvalitet og fremgang igjen for pengene. Gårdbrukerne er veldig flinke til å se alle som en ressurs og tilpasse arbeidet, avslutter Kari Hella fra Skien kommune.

Om Inn på tunet

- Aktiv gårdsdrift er en viktig forutsetning for Inn på tunet-tjenester.
- Bruk av gården til alternativ undervisning er i rask vekst. Veiledning gjennom tett voksenkontakt med gårdbrukeren har stor betydning for elevenes sosiale utvikling. Lærere rapporterer om roligere elever og henfører dette til gode mestringsopplevelser.
- Dagtilbud på gård for mennesker med demens har vist seg å være svært positive. Det blir stimulert til aktivitet, opplevelser og sosialt samvær.
- Brukerundersøkelser viser høy grad av trivsel med tiltakene. Brukerne sier blant annet at tiltakene var godt tilpasset den enkeltes ønsker, behov og funksjonsevne, med gode muligheter for en mindre passiv tilværelse, økt sosial kontakt, samt muligheten for å lære nye ting.

IPT i Norges Bondelag

- Norges Bondelag mener at IPT er næringsutvikling for bonden og en måte å utnytte gårdens materielle og menneskelige ressurser på til gode for samfunnet
- IPT er et prioritert satsingsområde innen landbruksbasert næringsutvikling
- IPT-produsenter skal oppleve at Norges Bondelag ivaretar deres interesser
- Det avsettes midler til utvikling av IPT over jordbruksavtalen
- Norges Bondelag har et eget IPT-utvalg som skal gi råd som bidrar til å fremme IPT-produsentenes interesser. Kontaktperson er utvalgssekretær marit.strand@bondelaget.no
- Norges Bondelag driver et prosjekt for å utvikle et kvalitetssystem for Inn på tunet. Prosjektleder er tove.bergh.horgen@bondelaget.no

Hva kan lokallaget gjøre?

Det er et stort behov for å gjøre Inn på tunet kjent i kommunene. Lokallaget kan hjelpe til med dette.

Her er noen tips til IPT-aktivitet i lokallaget:

- Inviter lokale tilbydere til et lokallagsmøte med tema IPT. Diskuter hva lokallaget kan bidra med for å synliggjøre og styrke denne næringen lokalt. Noen av Bondelagets utvalgsmemberer befinner seg kanskje i nærheten, de kan også inviteres til et slikt møte
- Legg til rette for en IPT-dag med gårdsbesøk for kommunens folkevalgte. Her kan "kjøpergruppen" selv få se og erfare hva IPT-tilbudet går ut på
- Selg inn gode IPT-historier til lokalavisa
- Skap lokale allianser med f.eks. helselaget eller bygdekvinnelaget
- Velg inn en IPT-bonde i lokallagsstyret
- Gi innspill til jordbruksforhandlingene om bruk av utviklingsmidler
- Bruk kommunens egne informasjonskanaler til å spre informasjon om IPT og sett IPT på dagsorden i kommunens arbeid med rullering av kommuneplanen.

Mer informasjon om IPT

På www.bondelaget.no, se:

- Inn på tunet under tema *Næringsutvikling*
- Tema *Skole, barn og ungdom* for ideer til skoleaktiviteter
- *Nettbutikken* for materiell som kan brukes av IPT-bonden.

Andre nettsteder:

www.innpaattunet.no, nasjonalt nettsted med kompetanse- og nettverkstjenester for IPT-aktører.

www.innovasjon norge.no, for støtte- og finansieringsordninger.

Du kan også ta kontakt med ditt lokale landbrukskontor.

Bondelagets Inn på tunet-utvalg i møte med Dagfinn Sundsbø, statssekretær i Helsedepartementet. Fra venstre: Bjørn Berg, Knut Andreas Hågvær, Vetle Øverland, Solveig Lilletvedt, Svein Guldal, Dagfinn Sundsbø, Britt Hansen, Hege Ericson.